

Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічні пріоритети розвитку соціально-економічних систем у контексті сучасного наукового виміру», 27 жовтня 2023р., м. Запоріжжя сприяє економічному зростанню. З іншого боку, регіональна економіка визначає, як цей розвиток розподіляється між різними географічними областями.

На основі аналізу прикладів Китаю, Сполучених Штатів Америки та України видно, як розвиток продуктивних сил може призводити до регіональних різниць у рівні економічного розвитку. Політика розвитку продуктивних сил має бути спрямована на забезпечення рівних можливостей для різних регіонів та на сприяння інноваціям, ефективному використанню ресурсів і підвищенню конкурентоспроможності.

У кінцевому підсумку, успішна політика розвитку продуктивних сил та регіональної економіки сприяє створенню стабільного та сталого економічного середовища, забезпечує підвищення рівня життя населення, зменшення бідності та розвиток суспільства в цілому. Важливо пам'ятати, що ці процеси потребують часу та узгоджених дій на рівні уряду, бізнесу та громадянського суспільства для досягнення сталого економічного зростання та регіонального розвитку.

Література:

1. Іванова, Г. (2018). Глобалізація та її вплив на фінансовий аналіз підприємства. Стаття з журналу «Економіка та управління».
2. Барановський, О. (2019). Фінансовий аналіз в умовах глобалізації світової економіки. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука".
3. Верховодко, О. (2020). Фінансовий аналіз в умовах глобалізації: досвід Європейського Союзу та України. Фінансова система,
4. OECD (Організація економічного співробітництва та розвитку). (2018). Financial Globalisation Indicators. Paris: OECD Publishing.
5. Claessens, S., Dell'Ariccia, G., Igan, D., & Laeven, L. (2010). Cross-country experiences and policy implications from the global financial crisis. *Economic Policy*, 25(62), 267-293. Mankiw, N. G., Obstfeld, M., & Rogoff, K. (2015). *Principles of Economics*. Cengage Learning.

Надточій І.І.,

Доктор економічних наук, професор,

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТНИМ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІЙ

В умовах глобалізації, що характеризується загостренням конкуренції за обмежені фінансові ресурси, ринки збуту та людський капітал, забезпечення соціально-економічного розвитку у довгостроковому періоді, належних умов життя населення та економічного зростання на рівні країни, регіону або громади залежить від рівня їх конкурентоспроможності відносно інших країн, регіонів або громад.

Сучасний етап соціально-економічних та адміністративно-управлінських трансформацій вимагають докорінного перегляду регіональної політики та створення умов для конкурентного розвитку регіонів, зниження між територіальних диспропорцій, зокрема в аспектах економічного зростання та людського розвитку.

У цьому аспекті доцільним є вивчення зарубіжного, зокрема європейського досвіду щодо розвитку територій та забезпечення їх конкурентоспроможності. Актуальність дослідження Європейського досвіду у сфері забезпечення конкурентного розвитку територій зумовлюється також задекларованим прагненням України до поступової інтеграції до складу ЄС.

Окремі питання, пов'язані з конкурентним розвитком територій, розглядаються також в Угоді про асоціацію України та країн Європейського союзу, зокрема у статті 466 «Сторони сприяють взаєморозумінню та двосторонньому співробітництву у сфері регіональної політики щодо методів формування та реалізації регіональних політик, зокрема багаторівневого управління та партнерства, з особливим наголосом на розвитку відсталих

Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічні пріоритети розвитку соціально-економічних систем у контексті сучасного наукового виміру», 27 жовтня 2023р., м. Запоріжжя

територій та на територіальному співробітництву, при цьому створюючи канали зв'язку та активізуючи обмін інформацією між національними, регіональними та місцевими органами влади, соціально-економічними утвореннями та представниками громадянського суспільства» [6].

Сучасна регіональна політика ЄС спрямована на досягнення трьох взаємопов'язаних цілей, а саме: сприяння економічному наближенню країн та регіонів, що характеризуються нижчим рівнем економічного розвитку порівняно з лідерами, розвиток конкурентоспроможності регіонів не тільки порівняно з регіонами в ЄС, а й на світовому ринку та забезпечення зайнятості населення. Важливе місце в реалізації вказаних цілей відіграє фінансова складова. Зокрема, як зазначається в доповіді: «Європейська регіональна політика: натхнення для країн, що не входять до ЄС», існують три основні джерела фінансування, які були створені у різні часи протягом розвитку ЄС. Фонд європейського регіонального розвитку (European Regional Development Fund, ERDF) зосереджується, в основному, на ініціативах, пов'язаних з економічним зростанням, зайнятістю і конкурентоспроможністю, включаючи інвестиції в інфраструктуру. Фонд наближення зосереджується на транспортній та екологічній інфраструктурі, включаючи відновлювальні джерела енергії. Фінансування в рамках Європейського соціального фонду спрямовується на інвестиції в людський капітал у сфері освіти та професійної підготовки [7].

Дослідження науково-практичних підходів, що використовуються в країнах ЄС у сфері розвитку конкурентоспроможності територій дозволило виділити такі принципи нової Європейської регіональної політики:

- 1) унікальність територій може виступати основним джерелом економічного розвитку, тобто всі без виключення території мають певні стартові можливості для формування конкурентних переваг у певній сфері діяльності;
- 2) орієнтація на ендогенні активи, тобто максимально ефективне використання місцевих ресурсів для створення конкурентних переваг;
- 3) пріоритетність державної підтримки можливостей розвитку регіону на противагу нейтралізації застарілих проблем;

4) довгострокове планування сталого розвитку територій, пріоритетність збалансованого розвитку перед економічним зростанням;

5) широке залучення місцевих органів влади, громадськості та бізнесу до процесів планування розвитку територій та формування конкурентних стратегій;

6) активізація «м'яких» чинників ендogenousного розвитку, зокрема інноваційних можливостей бізнесу, компетенцій, мережових зв'язків, гнучких бізнес-процесів, інформаційних технологій;

7) нові підходи до оцінки конкурентоспроможності з розширенням спектру якісних індикаторів та зміщення акцентів з виключно економічного зростання до забезпечення умов для людського розвитку та збереження природних екосистем.

Досліджуючи інструменти реалізації регіональної політики ЄС у контексті розвитку територій можна зробити висновок, що за своєю сутністю вона містить насамперед ознаки інвестиційної політики, оскільки передбачає механізми акумулювання та перерозподілу фінансових ресурсів між регіонами та окремими територіями в рамках визначених цілей і програм, що спрямовані на створення робочих місць, забезпечення інклюзивного ендogenousного зростання територій та збереження навколишнього природного середовища.

Література:

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: база даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show /984_011#Text (дата звернення: 16.08.2023).

2. Європейська регіональна політика: натхнення для країн, що не входять до ЄС: застосування принципів та обмін досвідом. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/international/external_uk.pdf (дата звернення: 11.09.2023).